

Kwaliteitsnormen voor het aandachtsgebied oncologie

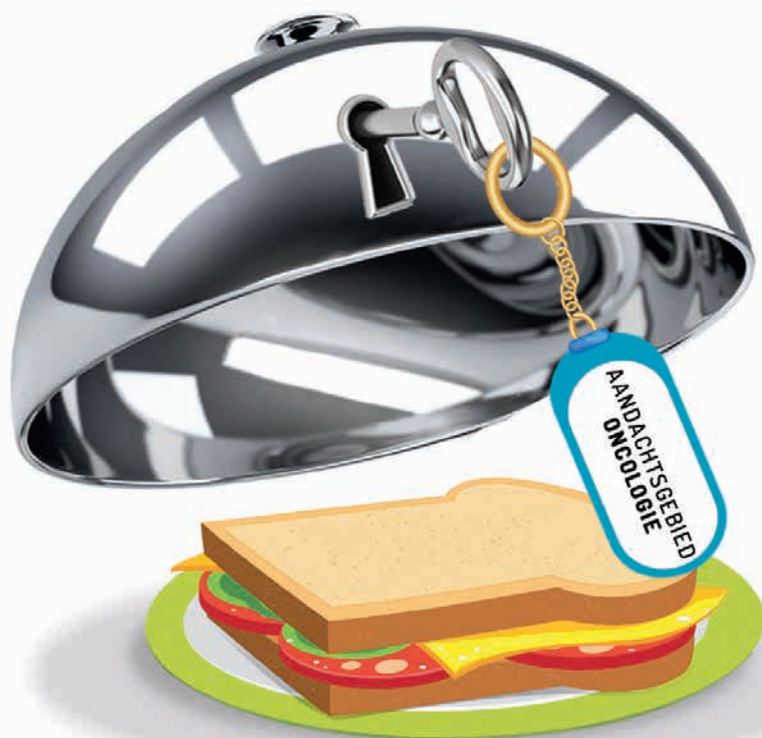
De Landelijke Werkgroep Diëtisten Oncologie heeft kwaliteitsnormen vastgesteld voor het aandachtsgebied oncologie. Deze normen beschrijven aan **welke voorwaarden** je moet voldoen om jezelf **'diëtist met aandachtsgebied oncologie'** te mogen noemen. Wat zijn die criteria, en hoe verliep dit proces?

De LWDO lanceerde de kwaliteitsnormen in november. Oncologie is daarmee een van de eerste aandachtsgebieden binnen de diëtetiek waarvoor dit gebeurt.

De kwaliteitsnormen zijn opgesteld volgens de NVD-visie op functiedifferentiatie en specialisatie. De NVD benoemt binnen de diëtetiek vijf **specialisaties**:

- Acute en chronische zorg
- Kinderen
- Ouderen en geriatrie
- Psychiatrie en verstandelijk-gehandicaptenzorg
- Public health.

Binnen deze specialisaties bestaan vier **functieniveaus**. Deze zijn afhankelijk van het opleidingsniveau:

- Diëtist (bachelor/hbo)
- Diëtist-specifieke deskundigheid (post-hbo)
- Diëtist-specialist (master)
- Diëtist-onderzoeker (gepromoveerd diëtist).

Binnen alle specialisaties en functieniveaus kun je een **aandachtsgebied** hebben, zoals 'oncologie'; dat is dus geen specialisatie. Zo kun je bijvoorbeeld diëtist zijn met specifieke deskundigheid op gebied van acute en chronische zorg, met het aandachtsgebied oncologie. Of kinderdiëtist (hbo) met het aandachtsgebied oncologie. Om te kunnen vaststellen wie zich 'diëtist met aandachtsgebied oncologie' mag noemen, heeft de LWDO nu dus kwaliteitscriteria opgesteld.

Verwijsgids kanker aanleiding

Directe aanleiding voor het opstellen van de kwaliteitscriteria was de lancering van de *Verwijsgids kanker*. Dit is een landelijk online overzicht van in oncologie gespecialiseerde hulpverleners die ondersteunende zorg bieden, zoals diëtisten, psychologen, ergotherapeuten en fysiotherapeuten. Deze digitale wegwijzer helpt patiënten en verwijzers bij het vinden van deskundige en betrouwbare ondersteunende behandelings- en begeleidingsmogelijkheden. De Verwijsgids is ontwikkeld uit een gezamenlijk initiatief van kanker.nl, KWF Kankerbestrijding, de Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties, Integraal Kankercentrum Nederland, VU/VUmc, Samen leven met kanker (Oncokompas), Stichting OOK (OOK Wijzer) en de Nederlandse Vereniging Psychosociale Oncologie. De gids biedt ook ex-kankerpatiënten, ziekenhuizen, verwijzers en andere hulpverleners een goed overzicht van in oncologie gespecialiseerde zorgverleners. De initiatiefnemers benaderden beroepsverenigingen voor het aanleveren een overzicht van in oncologie gespecialiseerde professionals en de daarvoor geldende kwaliteitsnormen. De lijst met diëtisten werd samengesteld na overleg met diëtisten uit aan oncologie gerelateerde netwerken.

Opstellen kwaliteitsnormen

De volgende stap was het formuleren van kwaliteitsnormen: welke criteria gelden voor toekenning van de titel 'diëtist met aandachtsgebied oncologie' en voor registratie in de Verwijsgids? Om te komen tot een zo breed mogelijke consensus organiseerde de LWDO allereerst een plenaire discussie en definieerde op basis daarvan de eerste conceptnormen. Deze werden bijgesteld naar aanleiding van feedback van de NVD en diëtisten uit aan oncologie gerelateerde netwerken. Vervolgens werd een online vragenlijst over deze bijgestelde kwaliteitsnormen uitgezet onder de 326 diëtisten uit de Verwijsgids. De vragenlijst werd door 109 respondenten ingevuld namens 208 diëtisten. Op basis van deze resultaten werden de definitieve kwaliteitsnormen vastgesteld.

Uitgangspunten en voorwaarden

Bij het opstellen van de kwaliteitsnormen voor het aan-

dachtsgebied oncologie hanteerde de LWDO de volgende uitgangspunten en voorwaarden:

1. De kwaliteitsnormen moeten haalbaar zijn voor diëtisten in zowel de eerste, tweede als derde lijn, omdat bij oncologische (ex-)patiënten behoefte aan voedingszorg kan bestaan in alle settings.
2. De normen moeten voldoende streng zijn om de titel betekenis te geven. Een diëtist die voldoet aan de kwaliteitsnormen moet zich in kennis en expertise op het gebied van oncologie onderscheiden van een diëtist die daar niet aan voldoet.
3. De kwaliteitsnormen moeten zo zijn opgesteld dat het mogelijk is om meerdere aandachtsgebieden te hebben (maar niet een ongelimiteerd aantal).

De LWDO stelt dat met vier aandachtsgebieden voldoende verdieping mogelijk is. Van de in totaal 160 punten aan deskundigheidsbevorderende activiteiten die nodig zijn voor registratie in het kwaliteitsregister moeten er daarom 40 punten worden behaald op gebied van oncologische (voedings)zorg.

Toelichting bij de kwaliteitsnormen

Voorwaarden en werkervaring

Voor toekenning van het aandachtsgebied oncologie en registratie in de *Verwijsgids kanker* heeft de LWDO instapvoorwaarden én voorwaarden voor onderhoud/herregistratie opgesteld. Als instapvoorwaarde geldt ≥ 2 jaar 'algemene werkervaring' als diëtist. De LWDO vindt dat je eerst basisvaardigheden moet opbouwen voordat je de diepte in kunt gaan. Bij de instapvoorwaarden is 'werkervaring met oncologiepatiënten' nog géén vereiste, omdat voldoende werkervaring met deze patiëntengroep alleen haalbaar is bij voldoende verwijzingen. Daar kan registratie in de Verwijsgids aan bijdragen. Voor onderhoud en herregistratie is werkervaring met oncologiepatiënten wel een vereiste.

Instappen en herregistratie

Bij de instapvoorwaarden worden minder punten aan deskundigheidsbevorderende activiteiten geëist dan bij de herregistratie. Dit om de lat voor een eerste registratie in de Verwijsgids niet te hoog te leggen, zodat de kans geboden wordt om voldoende oncologiepatiënten te werven voor voldoende werkervaring en deskundigheidsbevordering bij herregistratie.

Direct en indirect

Niet alleen oncologiespecifieke deskundigheidsbevorderende activiteiten tellen mee, maar ook andere die (in)direct aan oncologie gelinkt zijn, zoals: ondervoeding, overgewicht, sondevoeding, gesprekstechnieken, diabetes, maagdarm->>

leverziekten, sportvoeding en geriatrie. Kanker komt immers vaak voor in combinatie met comorbiditeit, en in allerlei organen kan functieverlies optreden. Hierdoor is het vaak nodig om bij de dieetbehandeling van oncologische patiënten verschillende dieetbehandelingsrichtlijnen te combineren. De LWDO heeft een overzicht gemaakt van relevante deskundigheidsbevorderende activiteiten, dat regelmatig zal worden bijgesteld (zie www.oncologiedietisten.nl).

Kwaliteitsregister

De eis ten aanzien van werkervaring met oncologiepatiënten bij herregistratie is gebaseerd op de minimaal 8 uur werkervaring per week die wordt geëist voor registratie in het Kwaliteitsregister. De LWDO vond het onlogisch om voor 'aandachtsgebied oncologie' meer dan 8 uur / week te eisen. De LWDO is tot ≥ 2 uur werkervaring met oncologiepatiënten gekomen door 8 uur te delen door 4 aandachtsgebieden. Van 208 diëtisten die reageerden op de online vragenlijst kon 70% zich hierin vinden. Van de respondenten uit de eerste lijn (n=43) haalde 47% het criterium van ≥ 2 uur oncologische zorg per week.

De kwaliteitsnormen worden periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Toetsing en borging via commissie

De NVD wil een onafhankelijke toetsingscommissie samenstellen die diëtisten met het aandachtsgebied oncologie toetst aan de kwaliteitsnormen. In de onderhandelingen die de NVD heeft met het Kwaliteitsregister Paramedici over de registratie van de specialisaties, worden aandachtsgebieden meegenomen. Op de NVD-site komt een verwijzing naar de Verwijsgids Kanker.

AUTEUR

RIANNE VAN LIESHOUT MSC, NAMENS LWDO

CONTACT

R.VANLIESHOUT@MMC.NL

MEER INFORMATIE

www.verwijsgidskanker.nl

www.oncologiedietisten.nl

Tabel. Kwaliteitsnormen voor diëtist met aandachtsgebied oncologie.

INSTAPVOORWAARDEN VOOR TOEKENNING AANDACHTSGEBIED ONCOLOGIE
Bachelordiploma Voeding en Diëtetiek
Registratie in Kwaliteitsregister Paramedici
≥ 2 jaar algemene werkervaring als diëtist (met ≥ 640 uur cliëntgebonden werkzaamheden / 2 jaar) ¹
Deskundigheidsbevorderende activiteiten gerelateerd aan oncologie ≥ 30 punten/ ≥ 2 jaar waarvan: <ul style="list-style-type: none">≥ 20 punten uit deskundigheidsbevorderende activiteiten direct gelinkt aan voeding bij kanker of het vakgebied oncologie²≥ 20 punten uit geaccrediteerde deskundigheidsbevorderende activiteiten direct of indirect gelinkt aan het vakgebied oncologie³
Diëtisten die ≥ 16 uur per week besteden aan zorg voor oncologische patiënten mogen bij dit onderdeel 10 punten minder halen (in totaal $20 (2 \times \geq 10)$ punten).
Werkervaring en/of intervisie (casuïstiek) met betrekking tot oncologische patiënten
Gedurende ≥ 2 jaar: <ul style="list-style-type: none">15 punten intervisie/casuïstiek, waarvan 5x samen met een ervaren diëtist⁴ En/ofGemiddeld 1 uur oncologische patiëntenzorg / week (=80 uur/2 jaar)¹10 punten intervisie/casuïstiek, waarvan 3x samen met een ervaren diëtist⁴ En/ofGemiddeld 2 uur oncologische patiëntenzorg / week (=160 uur/2 jaar)¹5 punten intervisie/casuïstiek, waarvan 2x samen met een ervaren diëtist⁴ En/ofGemiddeld ≥ 16 uur oncologische patiëntenzorg / week (=1280 uur/2 jaar)¹

De oplossing voor speciale voeding

Voedzaam en lekker eten is van essentieel belang om lichaam en geest vitaal te houden. Echter voor mensen die problemen hebben met kauwen of slikken kan het eten van een warme maaltijd een hele opgave zijn. Het kan er zelfs toe leiden dat de eetlust hen vergaat. Om dat te voorkomen hebben wij het winVitalis-assortiment ontwikkeld.

- Geschikt bij kauw- en slikproblemen
- Gepureerde en gemalen maaltijden
- Grote en kleine porties

Voor mensen met een verminderde eetlust hebben wij kleine gepureerde porties ontwikkeld, die energie- en eiwitverrijkt zijn.

apetito

WINVITALIS

Meer weten? Bel gratis:
0800 - 023 29 75
Of kijk op www.apetito.nl/winvitalis

*In vergelijking met een normale gepureerde maaltijd

ONDERHOUD/HERREGISTRATIE VOOR AANDACHTSGEBIED ONCOLOGIE

Registratie in Kwaliteitsregister Paramedici

Deskundigheidsbevorderende activiteiten gerelateerd aan oncologie
≥40 punten/5 jaar waarvan:

- ≥10-30 punten uit deskundigheidsbevorderende activiteiten die direct gelinkt zijn aan voeding bij kanker en/of aan het vakgebied oncologie²
- ≥10-30 punten uit geaccrediteerde deskundigheidsbevorderende activiteiten (direct en indirect) gelinkt aan het vakgebied oncologie³

Diëtisten die ≥16 uur per week besteden aan zorg voor oncologische patiënten mogen bij dit onderdeel 10 punten minder halen (in totaal 30 (2 x ≥10-20) punten).

Werkervaring (en intervisie/casuïstiek) met betrekking tot oncologiepatiënten:

- Gemiddeld ≥2 uur oncologische patiëntenzorg / week, gedurende 5 jaar (400 uur/5 jaar)¹
- 5 punten intervisie/casuïstiek, waarvan 2 x samen met een ervaren diëtist⁴
En/of
- Gemiddeld ≥16 uur oncologische patiëntenzorg / week, gedurende 5 jaar (3200 uur/5 jaar)¹

1 Uitgaande van 40 werkbare weken per jaar

2 Hieronder vallen (wel- en niet-geaccrediteerde) bij- en nascholingen en overige activiteiten (inclusief het bijwonen van netwerkbijeenkomsten en het reflecteren en analyseren in het kader van het planmatig vormgeven van de eigen professionele ontwikkeling op gebied van oncologie) - zie www.oncologiedietisten.nl.

3 Scholingen over (voeding bij) kanker tellen mee, evenals scholingen over onderwerpen die indirect gelinkt zijn aan of binnen de oncologie van toepassing kunnen zijn, zoals: overgewicht, ondervoeding, diabetes en maagdarmlieverziekten - zie: www.oncologiedietisten.nl.

4 Met een 'ervaren' diëtist wordt hier bedoeld: een diëtist met aandachtsgebied oncologie en/of een lid van een door de NVD erkend (oncologiegerelateerd) netwerk: IKNL-werkgroepen Diëtietiek, LWDO, LODHS, PWHHT, CHIODAZ, NVO.